

BOLALARDA UCHRAYDIGAN AUTIZM KASALLIGI HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHA

Qo'chqorova Gulnoza

Axborot texnologiyalari va menejment unversiteti

Maxsus pedagogika Defektologiya yo'nalishi fakulteti talabasi

Annotatsiya: ushbu maqola Autizm kasalligi bilan xastalangan bemorlar va bolalar haqida Autizm kasalligini kelib chiqishi sabablar ma'lumotlar keltirilgan

Kalit so'zlari: Autizm shizofreniya psixozi , depressiyaga, epilepsiya, tutqanoqlar, intellektual, takti,sensor, qo'rquv.

Autizm kasalligi bolalar orasida keng tarqalganligi bilan ajralib turadi . Bu kasallikka o'z vqatida tashxis qo'yilmaganligi bois, u haqida ko'pchilik deyarli eshitmagan . Autizm-miya faoliyatining buzilishi bo'lib , atrofdagilar bilan bo'ladigan muloqat chog'ida ularda turli muammolar kelib chiqadi. Ushbu kasallikka erta tashxis qo'yilishi bemorlarga jamoa orasida o'z o'rnini topishga yordam beradi. Autizm kasalligi millet, elat, madaniyat, din va va ijtimoiy tabaqa tanlamaydi . Bu kasallik erkaklarga nisbatan ayollarda ko'p uchraydi . Bu kasallikni deyarli davolab bo'lmaydi. Autizm bilan xastalangan bemorlar umrining oxirigacha shu kasallik bilan yashab o'tishadi. Ayrim mutaxassislarning ta'kidlashicha ,bolalarga qilinadigan vaksinalar autiznga sabab bo'lishi mumkin. Bu fikr haqiqatdan ancha yiroq bo'lganligi bois o'z tasdig'ini topganicha yo'q. Kasallik belgilari ko'pincha 3 yoshgacha bo'lgan bolalarda uchraydi. Ko'pincha Ota onalar farzandi 3 yoshgacha bo'lsa xam gapirmayotganligini , boshqa bolalardan ajralib turishi sezib qolishadi. Ayrim hollarda bolalar yaxshi gapirib ketishadi ,niroq vaqt o'tishi bilan ularda nutq buzilishi kuzatiladi. Bolalarda nutqning yo'qolishi yoki umuman gapirmasligi bolaning kasalligini ko'rsatadi. Ayrim hollarda bolalar o'zlarini xuddi eshitmayotgandek tutishadi . Tibbiy tekshiruvlar bolaning eshitish a'zolari joyida ekanligini ko'rsatadi. Autizm kasalligi ko'pincha oila a'zolaridan bittasida kelib chiqadi. Shu bois bu kasallik nasliy hisoblanadi. Autizm kasalligi bilan bog'liq muammolar bolalarda intellektual layoqat past bo'ladi. Ayrim bolalarda o'smir yoshdagilar depressiyaga tushishadi , tutqanoqlar kuzatiladi. Autizm kasalligi haqida faktlar Autizm bilan kasallangan bemorlar xursandchilik,sevgi muxabbat, qayg'u, g'am-Alam kabi tuyg'ularlarni tushunmaydi. Biroq bu gaplarga ayrim mutaxassislari qo'shilmaydi . Ularning fikricha , agar bemor bolalarga bu tuyg'ular singdirilsa ular ham bu tuyg'ularni tushunishga o'rganishadi. Ular o'z tuyg'ularni o'zlariga ko'rsata olmasligi bilan ajralib turishadi. Autizm bilan kasallangan bemorlar siz u bizga o'xshash oddly insonlardir . Faqatgina ular xasta insonlardir . 40-70 foiz bemorlarda uyqu bilan bog'liq muammolar yuzaga keladi . Autizm kasalligini ko'pchilik odamlar shizofreniya va bolalar psixozi bilan adashtirishadi. Autizm bilan xastalangan bemorlarda taktil yoki sensor sezgining oshganligi qayd etiladi. Shu bois ular odamlarning shovqinini, baland tovushlarni ko'tara olmaydi. Autizm kasalligi to'g'risida bemor bolaning Ota onasiga yetarli ma'lumotlar berilishi lozim . Bu narsa bemor bolalar bilan atrofdagilar orasidagi bo'ladigan muammolarga chek qo'yishga yordam beradi. Autizm kasalligi bilan xastalangan bemorlarga tez-tez tanaffuslar berilishi lozim. Bemorlarga asosan o'smirlik davrida yordam berish lozim . O'smirlik davridagi belgilar o'smirlik davrida autizm bilan xastalangan bemorlar jinslar orasidagi farqni tushuna olishmay qiynalishadi . O'smirlik yoshida ularda depressiya , epilepsiya, tutqanoqlar , qo'rquv kuzatiladi. Kattalarda autizm belgilari 33 foiz autizm bilan xastalangan katta

ILM FAN XABARNOMASI

Ilmiy elektron jurnali

yoshdagi bemorlar bemalol oila qurib ,mustaqil tarzda hayot kechirishlari mumkin. Autizmli bolalar va kattalar uchun, Ota-onalar va oilalarning qo'llab -quvvatlashi juda muhim

Autizmi boshqarishning eng yaxshi yo'li bu jamiyatni va oila a'zolari Autizm haqidagi bilimlar bilan ta'minlash va ularga berish qo'llab quvvatlash muhimdir.

Foydalangan adabiyotlar:

1. T. A. Vlasova . M. S. Pevzner Kamol topishda kamchliklari bo'lgan bolalar haqida . Toshkent 1976y.
2. Shoumaroy G'B. Mamedoy K. K. Ruhiiy rivojlanishi sustlashgan bolalar. T, 1993y.
3. Бадалян Л. О. Невропатология. - М.,1987.
- 4 . Po'latxo'jayev M. R. Defektalogiyaning klinik asoslari . O'quv qo'llanma .-T. TDPU-2013